



COLOQUI NOU DEL ROSÍ ALASÁ.

Rahonament gracios y entretengut, pera poderlo dir desfrasat de llaurador, y una pintura en ecos á una Bernarda.

Vixca el llauró, mis señores,
vixquen de arròs els bons plats,
vixquen les còls, les lletugues,
les safanòries y els naps:
per lleu bon mòs de bacó;
creixca la cuèrna del pa,
chirivies y otras yerbas,
que pòsen el ventre unflat.

El llauró nos fica en dengues,
pues si escomensa á emborrar,
á dos queixos, com un burro,
li pega sense parar.
Sagrat! els valensianets,
en una mòlla de pa,
mullada en chocolatillo,
tot lo dia pasarán.



Son flacuñets de ventrell,
 el flato els está ofegant,
 pues pareixen preñadetes
 daquelles del primer añ.
 Ells van fets uns Narsisets,
 fins als ullets dembosats,
 carregats de pistoletes,
 y de pòr van tremolant.
 Captellen, bon llaurador,
 que pòrta un bastó en la ma,
 y á la primer bastonada
 matará dèsat chagants.
 Els pixavins son poquets,
 tots están gròcs, entecàts,
 sempre prenint mèdesines,
 que están á punt de espirar.
 Pues y elles! no se igualen
 moñiques fetes de drap,
 ó dametes de cartó,
 que á un bufit en terra están.
 Tot sho gasten en llistetes,
 randes, floretes del cap,
 bordadures, guarnisions,
 gases, floes: resagranat!
 cada dia trahuen mòdes:
 ara en los cabells tallats,
 semblen uns mals esperits;
 y tan esllenguides van,
 que pareix que van trabantse.
 Ay mòdes de Barrabás!
 A algun diable pelut
 crec que se van á mirar,
 á veure lo que pareixen:
 ell es lespill destes tals.
 En Valensia les molletes
 (qué punt que vach á tocar!)
 cada dia es fan les selles,
 sempre sestán empastrant
 la cara de mil potiugos,
 y ayguaches com á sumac.

Sagrat! miren les duretes
 en son color natural,
 sens posarse porqueries
 pareixen uns diamants:
 (sentén, si no son de mòda,
 que estes shan de reputar
 punt manco que pixavines,
 y encara els han de guañar.)
 Pòrten en vindre á Valensia
 la sistella baix lo bras,
 y brasechant en el atre,
 van tot lo mon enchisant.
 Els sagalejets embechen,
 tan blanquets, tan estirats;
 y si duen camisó,
 en pleguets tan aseats,
 que un pintor en lo pinsell
 nols traurá mes ben formats.
 En llista la mantellina,
 y en uns floquets tan gallarts,
 que pareixen les rosetes
 pomposes del mes de Mach.
 Veure aquell paset ayros
 que mòhuen al caminar,
 fent tric trac sos taconets,
 quel tenen á un hòme en alt:
 qué áchils! qué bisarretes!
 qué vivetes! ay sagrat!
 que en pensar en estes chiques,
 tot com un greix me desfás.
 Les molles tan escalfides,
 y tan podrides están,
 que pareixen ùnes llòques,
 quant els hòs han empollat:
 en quatre carrers que vachen,
 ya nos pòden menechar.
 Vixquen les llauradoretas:
 aixó sí, cap sagranat,
 pues pareixen palometes,
 que van per layre volant.



Hoy me encuentro discursivo,
 mis señores, que he menchat
 fidèus á la chenovesa,
 y tinc fet el ventre un tac.
 Nosatros som al rebés
 dels pixavinets Lletrats,
 que si omplim el ventre be,
 tenim el cap desvoyrat:
 tot ho emborrém en gran gust,
 tan be ens ve el peix com la carn,
 la fruita com la verdura,
 y per si res nos fa mal.
 En tindre set, bebem aygua,
 el fret nunca ens pòt entrar,
 porque en les nostres saenes
 en livèrn estém suats.
 Asò es viure, mis señores,
 lo demés se diu penar,
 fent clòc y piu, com els polls
 que entorn de la llòca van.
 Les mòlles, si ixen al ayre,
 ya están pera pernoliar:
 si un poquet el sòl els pega,
 sels entra enlòra en lo cap;
 son com lòr de bandereta,
 que la vista no mes val,
 y en lo valor no aprofita,
 porque dell ningú fa cas.
 Sagrat, no soy muy sabido?
 Mis señores, tinc gran cap,
 y unes lletres á tan gròses
 com la O de Sent Chuan:
 enchamay he anat á escòla,
 ni he deprés la B, A, Bá;
 mes per això no so ruc,
 que sim pòse á disputar,
 als ensuciados machors
 els deixaré com un guant.
 El mateix son pera mí
 les lletres, que un tros de pa,

pues les trenque, les mastegue,
 y lo que vull delles fas;
 mes deixém estes cuestions,
 porque no venen al cas.
 Mire vosté, mi señora,
 yo chicotet de dèu aña,
 á plegar fem men venia
 cada dia á la siutat:
 y com desde etat tendreta
 yam anaba despuntant
 en discreció y primorèles,
 era de tots embechat.
 Em doná mon pare un potro,
 tan polit y tan galan,
 que en tots los quatre Cuartels
 un atre no habia igual.
 Era ben plantat de cames,
 de pòtes molt agarrat,
 ample de pits, gròs de anques,
 fi de color alasá;
 bòn carache, bònna orella,
 ulls gròsos y rutilants.
 Parat era al Micalet,
 llaucher com layre al anar:
 sabia tocar guitarra,
 llechir, escriure y contar;
 chuaba molt be á la espasa,
 també sabia dansar.
 En este animal que digo,
 men venia á la siutat
 tots los dies per lo fem
 pera el consúm dels meus camps:
 y com yo y lo alasanet
 sempre anabem conversant,
 en lo carrer de les Cuines
 sempredá de mí un Lletrat;
 pues com yo so tan bonico,
 tan cortés, tan rufaldat,
 tan guapo, tan cherigons
 com per la mòstra es veu clar,



atres ocultes virtuts
 en mí ya va rastrechar:
 tinc mes fòrsa que set tòros
 deixos de Castella braus.
 Mire qué braó , señora,
 mire qué cama y qué tall:
 veu qué anques? veu qué cul?
 veu qué boqueta y qué nas?
 mirem be la ferramenta,
 veu qué ben aquixalat!
 Mas dejemos alabanzas,
 y aném á lo ques del cas.
 Este Lletradet que dic,
 al veurem tan ben plantat,
 em cobrá gran afisió,
 y un dia em va fer puchar
 al seu entresuelo : entrí,
 y al instant me feu sentar.
 Tuvimos un parlamiento
 de aquells casos reservats
 que para quente de corte
 ells solen tindre guardats.
 Lo alasá , com yo tardaba,
 molt coléric de esperar,
 va tirar la saria en tèrra,
 y al cuarto sen va puchar.
 Hizo alli sus cumplimientos,
 corresponent lo Abogat,
 y pronte en una cadira
 de repòs també es sentá.
 Un pixaví de Notari,
 que en lentresuelo es trobá,
 volgué reptar al rosí,
 dient , era un desbragat,
 que asentarse sinse dirloy
 no ho faria un malfatá.
 Com era pundoñorós
 y presumit lo alasá,
 senti tant este desayre,
 que coléric y enfadat

se va alsar de la cadira,
 y dos bofetades grans
 lencacó al pollós Notari,
 que les dents li derrocá,
 ya mel ha tirat de quatre,
 y sel pòsa á patechar.
 El pollós comensá á crits,
 cuant á este temps va pasar
 per lo carrer (captelleu)
 un aguacil arrumbat,
 chagant en tèrra de nanos,
 que era del colse á la ma.
 Tingas á mí , caballero,
 li diu al meu alasá,
 tingut so , diu el rosí:
 tragué el cordó , y al instant,
 sinse mes òste ni mòste,
 del rabo mel va nugar.
 Yo que tot asò miraba,
 al lligó li tire ma,
 agárrelo del bascoll
 al dit aguacil (sagrat)
 y li dic : ah pollisó,
 títaro , desfargalat!
 sòlta el rosí , llemeneta,
 que si no fos respetar
 la cara del so Abogado,
 thabia de fer llansar
 tots los polls y les lladelles
 quen eixe cosét tindrás;
 desnugá el rosí cachet,
 y sens dirme res , marchá.
 El Lletrat de tant ques ria,
 no satrevia á parlar:
 el pixaví del Notari
 fuchí , torcantse la sanc;
 en asò yom despedia,
 y em feu detindre el Lletrat;
 maná baixar chocolate
 pera mí y al alasá.



Aprés me digué : Chusep,
 sempre que tú á la siutat
 per fem tornes, vine á casa,
 pues daquell poquet que aurá,
 als fematers de la hòrta
 tú serás privilechat.

Con esto nos despedimos,
 y yo y lo meu alasá
 tant pèr lo camí ens riguerem,
 quels costats nos feen mal.

Continuarem molts dies
 en vindre á casa el Lletrat
 per lo fem, y entre ell habia
 alguns paperòts mesclats.

Yo buidaba en mon guaret
 la càrrega, y lo alasá
 en les pòtes escarbaba
 el femer apresurat.

Com ell sabia de lletra,
 se posaba á rechistrar
 tot lo escrit : alli trobaba
 borradors escomensats
 de causes eixecutives:

papers en dret á grapats,
 escritos de bien probado,
 també causes criminals,
 testaments, obligacions,
 époques é indemnitats.

El rosí tot ho llechia,
 y yo en atensió molt gran
 paraba orella, per veure
 si mentraria en lo cap;

despues tots los paperòts
 mels anaba yo menchant:
 membocaba uns alegatos
 aixina llars com el bras.

Una vòlta dins del còs
 les lletres, no es de estrañar
 que yo sea tan sabido,
 pues he eixit tan estudiant,

que en lo Dragó del Colechi
 me posaré á argumentar.

Sagrar! yo y el men rosí
 sempre anabem disputant:
 corregué la fama el pòble,
 y en chunta es determiná,
 fos Sindic el meu rosí,
 y á mí en feren Escribá.

Entrabem en les consultes,
 y al rosí feen votar
 el primer de tots, perque ell
 te lnteniment molt clar:

tots seguien son parer,
 perque en posarse á parlar,
 tals doctrines alegaba,
 que es quedaben encantats.

Una vòlta en lo meu pòble
 fent les festes (cap sagrat)
 de Sen Pòns, que es son Patró,
 de les velles Abogat,

varen fer quatre comèdies,
 y el rosí representá
 en lo paper de gracios,

y es va en ell desempeñar
 de tal mòdo, que de riure,
 tota la chet se pixá.

Sagrat! animal com este
 en tot lo mon trobarán,
 pues pera totes les còses
 pareix que te habilitat.

Yo festechí á Lasereta,
 chermana del escolá,
 y ella mes volgué al rosí,
 que no á mí (cap sagranat;)

y ell li dia, ahon la trobaba,
 uns requiebros tan formals,
 que la posaba ya á punt
 de darli paraula y ma.

En lo meu camp una vòlta
 erba estava yo segant,

el meu rosí pasturaba,
 y cuant me vach descuidar,
 chirem y nol divisaba:
 vach la orella un pòc parar,
 y darrere del paller
 pareix sentia parlar.
 Ani á escoltar les rahons,
 cuant trobí repantigat
 al rosí, que á Lasereta
 me la estava requebrant.
 Per lleu bona vida esfesta
 (diguí tot encorachat)
 álsal, álsat de ahí envanora,
 rosí dun escotiffat,
 y acabam de segar erba,
 ans que en redó et lleve el cap.
 Lasereta del cabró,
 qué tú en qui et pretens casar?
 tú em vòls á mí ó al rosí?
 no vaches fent lafarám;
 si acás vòls casarte en ell,
 ahí el tens á ton manar:
 ves, que sit fa alguna burla
 els ditets te chuplarás,
 Lasereta molt confusa,
 feta una mona es quedá,
 y yo mes coent que un bòu
 cuant ix del toril picat,
 li peguí dos retosades,
 y tot lenuch sem pasá.
 No obliguen á molt les dònas?
 per lleu quel farán filar
 á un hòme, com elles vullguen,
 y molt mes (cap sagramat.)
 Ara va, del pesadumbre
 cayó enfermo mi alasá,
 le cogió una apoplegia,
 que estava tot tremolant.
 Vingui á la siutat corrents
 per tres Dotors afamats:

sagrat! y en llòc de curarmel,
 mel varen posar mes mal;
 y á les sèt ó huit visites
 em varen desengañar,
 com no tenia remey
 el rosí, que era mortal,
 y així qué fes testament,
 no fora que sens quedás
 sens dispòndre de ses còses,
 y que morís intestat.
 Vach fer vindre un bon Notari,
 pera que el rosí arreglás
 sos bens, y que disponguera
 tota sa renda á les parts
 mes propinques del seu còs.
 Y habent el rosí otorgat
 son testament, se morí;
 que nom canse de plorar
 la sehua mòrt, pues es cèrt,
 mha dolgut molt lanimal.
 En lo pòble tant sentiren
 la mòrt del meu alasá,
 que nòu dies estigueren
 les pòrtes en forrellat.
 No ixien gosos de casa:
 se posá dól Lescolá,
 la Chustisia, els Llautinents,
 el Bale y el Mustasaf.
 Feren capellá calent:
 yo, habentme el rosí faltat,
 á Lasereta despedí,
 perque no vull ser casat,
 y tinc de posarme frare,
 pues tot lo mon mha faltat.
 Adeu, rosí dun cabró,
 bon posache haches trobat.
 Ara va, y en sa llisènsia,
 si acás me la vòlen dar,
 yo men vach á segar erba,
 tornaré en habent segat.

PINTURA EN ECOS

A UNA BERNARDA.



Qui es la Diana gallarda? *Bernarda.*
 Qui la fa beldat tan rara? *sa cara.*
 En la cara te el crisòl? *del sòl.*
 Pues sapien de pòl á pòl,
 com mon amor sabalansa
 al Nòrt que es de ma esperansa,
Bernarda, cara de sòl.

Qui es nevat y eminent mont? *son front.*
 Hon están les maravelles? *en ses selles.*
 Y qui son del sòl rachs bells? *sos cabells.*
 Publiquen tots los osells,
 que van per layre volant,
 com de Bernarda es encant
son front, selles y cabells.

Qui son fins diamantets? *sos ullets.*
 Qui arcaduf de òr perfet? *son naset.*
 Y una ben rica perleta? *sa boqueta.*
 Pues qui seria el Poeta,
 que á Bernarda fent pintura,
 callaria la hermosura
de ullets, naset y boqueta?



Son pedres ben presiosetes *ses dentetes.*
 Son rosagants clavellets *sos morrets.*
 Númen, per qui tant te exaltes? *per ses galtes.*
 Raó es que brinques y saltes,
 Museta, pues tan be apuntes,
 y que á esta pintura achuntes
dentetes, morrets y galtes.

De marfil tornechadet *es son collet.*
 De neu está copadet *son pitet.*
 Y es en capoll la roseta *sa barbeta.*
 Bernarda es salandoneta,
 no hia qui ho puga negar,
 y lacaben de adornar
collet, pitet y barbeta.

De tots cristallí mirall *es son tall.*
 El tot de sa arquitectura *es la sintura.*
 Manténela en dos puntets *sos pehuets.*
 Asi es perden los discrets,
 quedantse en admirasió,
 veent tanta perfección
en tall, sintura y pehuets.

*Se encontrará en Valensia en la Imprenta
 de Laborda, carrer de la Bolsería, número 18
 antic y 24 modern, ahon se trobarán atres
 diferents molt chistosos.*

